

ЛІНГВІСТИКА

Збірник наукових праць

№ 2 (14)

2008

Міністерство освіти і науки України

**Державний заклад
„Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка”**

ЛІНГВІСТИКА

Збірник наукових праць

№ 2 (14)

**Луганськ
ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”
2008**

Лінгвістика

Наукове видання

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 14444–3415 ПР Міністерством юстиції
України
14.08.2008 р.

Журнал унесений до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть
публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і
кандидата філологічних наук.

Постанова Президії ВАК України від 30 червня 2004 р. №3-05/7

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ:

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

СКЛАД РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Головний редактор

В.Д.Ужченко, д-р філол. наук, проф.

Члени редакційної колегії:

С.Я.Єрмоленко, д-р філол. наук, проф.

А.П.Загнітко, д-р філол. наук, проф.

А.С.Зеленько, д-р філол. наук, проф.

В.І.Коваль, д-р філол. наук, проф. (Білорусь)

Л.А.Лисиченко, д-р філол. наук, проф.

В.М.Мокієнко, д-р філол. наук, проф. (Німеччина)

Л.М.Синельникова, д-р філол. наук, проф.

К.Д.Глуховцева, д-р філол. наук, проф.

В.В.Лєснова, канд. філол. наук, доц.

(технічний редактор)

Т.П.Терновська, канд. філол. наук, доц.

І.В.Мілева, канд. філол. наук (відп. секретар)

Коректори:

Ніколаєнко І.О.

Рекомендовано до друку вченою радою
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка
(протокол № 3 від 31 жовтня 2008 р.)

ЗМІСТ

Діалектологія

1. Глуховцева К.Д. Варіантні форми вираження та значення особової парадигми дієслова в українських східнословобожанських говірках 5
2. Дворянкін В.О. Назви людини з дефектами зору, слуху й вимови в українських східностепових говірках Південної Донеччини 10
3. Скорофатова А.О. Лексичні паралелі східнословобожанських фітономенів в інших говірках української мови 17

Семантика

4. Лєсовець Н.М. Ергоніми в системі ономастичного простору 27
5. Малюк О.Ю. Спроба аналізу теоретичного осмислення ключових понять терміносистеми документознавства 35
6. Михайленко Л.Л. Процес формування нових значень у лексем суспільно-політичного змісту 39

Фразеологія і пареміологія

7. Ужченко В.Д. Когнітивні аспекти вивчення фразеології в Україні 46
8. Ужченко Д.В. Етнографічний дискурс говірки як джерело фразеологічних інновацій 59
9. Васильченко В.М. Відображення українськими фраземами шлюбнообрядової архетипної опозиції „згода/відмова” 73
10. Мазур Н.В. Культурно-національна семантика фразеологізмів у „Щоденниках” Сергія Єфремова 82
11. Мізін К.І. Когнітивна фразеологія: проблема фразеологічного концепту та фразеологічного фрейму 90
12. Мілєва І.В. Лексичні і фразеологічні особливості давнього й сучасного весілля 96
13. Міняйло Р.В. Ідея створення словника рибальської лексики і фразеології центрально- та східнословобожанського ареалу 103
14. Школярєнко В.І. Фразеологічна картина світу давньоверхньонімецького періоду 108
15. Глуховцева І.Я. Трансформація сталих виразів як одна з корінних ознак прецедентного тексту 117
16. Олексієнко Н.О. Фразеологізми з компонентами-зоонімами *кіт*, *кішка* у східнословобожанських та східностепових говірках (ідеографічний аспект) 126
17. Яцкевич О.О. Концепт „Воля” в українській фразеологічній картині світу 131

Текст. Дискурс

18. Зеленько А.С. Специфіка стилю Миколи Гоголя – наслідок українсько-російської взаємодії 139
19. Луценко Н.А. Этимологические этюды 145

Наукове видання

ЛІНГВІСТИКА

Збірник наукових праць

№ 2 (14)

За редакцією В. Д. Ужченка

Комп. макет – Мілева І. В.

Підп. до друку 31.10.2008 р. Формат 60x84 1/8. Папір офсет.
Гарнітура Times New Roman. Друк ризографічний. Ум. друк. арк. 30,69.
Наклад 100 прим. Зам. № 117.

Видавництво Державного закладу
„Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка”
вул. Оборонна, 2, м. Луганськ, 91011. Тел./факс: (0642) 58-03-20

Н.М. Лесовець

УДК 811.161. 2' 373

ЕРГОНІМИ В СИСТЕМІ ОНОМАСТИЧНОГО ПРОСТОРУ

У статті розглядаються ергоніми в системі ономастичного простору, подається аналіз вивчення ергоніміки вітчизняними та зарубіжними дослідниками.

Ключові слова: онім, ономастичний простір, ергонім, ергонімія, ергоніміка.

У сучасній лінгвістиці для визначення всієї сукупності власних назв (онімів) В.М. Топоров та О.В. Суперанська вживають термін „ономастичний простір”. На думку О.В. Суперанської, ономастичний простір – це комплекс ВН усіх типів, що використовує певний народ у певний час на певній території, це своєрідний конструкт, який дослідником уводиться для більш ретельного опису окремих ономастичних систем [Суперанская 2003: 51]. У межах ономастичного простору можна виділити серед інших розрядів ВН і ергонімію, яку вивчає ергоніміка – на сьогодні недостатньо досліджена галузь ономастики.

Мета нашого дослідження – уточнити статус ергонімів у системі ономастичного простору. Для досягнення поставленої мети необхідно розв’язати такі завдання:

– проаналізувати праці вітчизняних та зарубіжних учених з ергоніміки;

– виробити власну концепцію розуміння ергоніма.

Термінологія в ономастиці на сучасному етапі ще не до кінця склалася, тому й постає необхідність уточнення лінгвістичного статусу ергоніма. Так, при аналізі ділових об’єднань людей дослідники користуються різними термінами. Термін *ергонім* уживають у своїх дослідженнях А.В. Беспалова, З.І. Бузинова, О.Ю. Карпенко, Т.Ю. Ковалевська, А.В. Кондратова, Б.І. Маторін, О.Г. Мікіна, Є.С. Отін, Н.В. Подольська, Т.П. Романова, Л.Н. Соколова, О.А. Трифонова, М.В. Шимкевич та ін.; термін *мікротопонім* висувають С.А. Копорський і Л.М. Щетинін, подібні найменування В.Д. Бондалетов об’єднує терміном *ктематонім* тощо. Н.В. Подольська визначає *ергоніми* як „власні назви ділового об’єднання людей, у тому числі спілки, організації, установи, корпорації, підприємства, товариства, закладу, гуртка” [Подольская 1998: 151]. О.В. Суперанська виділяє *власні назви комплексних об’єктів, зокрема назви підприємств, установ, товариств, об’єднань* [Суперанская 1973: 173 – 213]. Проте у своїх подальших дослідженнях назви установ, товариств, об’єднань, органів періодичної преси, компаній і т. ін. авторка називає *комплексними ергонімними об’єктами* [Суперанская 1976: 10], а також *ергонімами* [Суперанская 2002: 56]. Є.С. Отін визначає ергоніміку як особливу галузь номінації, пов’язану з діловими об’єднаннями людей у виробничій, науковій, політичній, культурній, спортивній та інших галузях, що послуговується

власними назвами, які сумарно позначаються терміном „*ергонім*” (< грец. *έργουν* ‘справа, праця, діяльність’ і *ονομα* ‘ім’я’ [Отин 1999: 155]).

Найбільш розгорнуте й повне визначення ергонімів подає Б.І. Маторін, називаючи ергонімом власну назву ділового об’єднання людей у виробничій, культурній, політичній, науковій, торговельній, спортивній та інших сферах (зокрема й найменування спілок, організацій, установ, корпорацій, підприємств, закладів, гуртків, акціонерних товариств, брокерських, комісійних, промислових, торговельних, транспортно-експедиційних, транспортних та інших фірм, командитних товариств, концернів, кооперативів, господарчих корпорацій, товариств з обмеженою відповідальністю, повних товариств, рекламних і рекламно-інформаційних агентств, сумісних підприємств (джойнт-венчерів), товарних бірж, торговельних домів, трестів, фінансових груп, фінансових компаній і т. ін. [Маторин 1996: 68]).

Слушним є зауваження О.Ю. Карпенко, що у визначенні ергоніма як власного імені ділового об’єднання людей слово **ділового** є зайвим, оскільки воно вносить певну плутанину в ономастичну термінологію. Дослідниця влучно підмічає, що релігійні об’єднання, навчальні заклади – від дитсадків до університетів – не можна кваліфікувати як ділові. Натомість вона пропонує визначати ергоніми як назви усіляких об’єднань людей, не тільки ділових [Карпенко 2006: 166 – 167].

Б.З. Букчина, Г.А. Золотова, В.І. Ткачук називають ергооб’єкти *власними назвами підприємств, установ* тощо. С.А. Копорський та Л.М. Щетинін на позначення ергонімних об’єктів, зокрема кінотеатрів та інших закладів – готелів, ресторанів, театрів тощо, уживають термін *мікротопонім*. В.Д. Бондалетов запровадив термін *ктематонім* (від грец. *ktematos* – майно, багатство) для назв підприємств, установ, організацій, історичних подій, свят, органів друку, видавництва, творів літератури й мистецтва, пароплавів, потягів, супутників, театрів, магазинів, окремих предметів, напр.: мечів, дзвонів та ін. [Бондалетов 1983: 214], що об’єднав оніми кількох груп і з яким, звичайно, погодитися не можна. Термін *урбонім* (з лат. *urbis* ‘місто’) використовує Н.М. Морозова. Авторка відносить до урбонімів культурно-побутові заклади, зокрема кінотеатри, готелі, ресторани, магазини, кав’ярні та ін. [Морозова 1973: 54]. Білоруський дослідник А.М. Мезенко застосовує термін *урбанонім* на позначення внутрішньоміських об’єктів та *ойкодомонім*, під яким розуміє найменування магазинів, ательє, салонів тощо [Мезенко 2005: 48 – 49]. На позначення кооперативів Т.О. Хейлик використовує термін *коопонім* [Хейлик 1990: 123], з чим, до речі, можна погодитися, якщо розглядати цей термін як видове поняття щодо родового терміна – ергоніма. Як відокремлений клас міських об’єктів дослідник Р.І. Козлов називає локалізовані комерційні підприємства (ЛКП), до яких відносить підприємства торгівлі, громадського харчування, сфери послуг та деякі інші [Козлов 2005]. Суттєвою ознакою, за якою дослідник зараховує підприємство до вищезазначеної групи, є його основна функція –

надання товарів чи послуг на комерційній основі. Для позначення назв ЛКП дослідник послуговується терміном *ергоурбонім*, що фіксує комплексний характер об'єкта номінації, який називає, з одного боку, ділове підприємство (для назви якого використовується ергонім), а з іншого – об'єкт міського простору (номінований урбонімом / урбанонімом) [Козлов 2005]. О.О. Белей уводить в обіг термін *фірмонім* на позначення „власної назви комерційно-виробничого об'єднання людей”, утворений він від слова фірма „організація, що веде господарську діяльність” + онім [Белей 1999: 8]. Вибір цього терміна дослідник обґрунтовує етимологічною прозорістю, повнотою та точністю передачі позначуваного об'єкта, зауважуючи, що вживання цього терміна не порушує системність української ономастичної термінології [Белей 1999: 8]. Обумовлюючи доцільність цього терміна, автор доводить, що від найменування *фірмонім* легко утворити назву підрозділу ергоніміки, присвяченого вивченню власних назв комерційно-виробничих об'єднань людей, – фірмоніміка, назву сукупності фірмонімів – фірмонімія, фірмонімікон, а також прикметники фірмонімний (від фірмонім) та фірмонімічний (від фірмоніміка), фірмонімізація (вид онімізації: перехід апелятива у фірмонім), трансфірмонізація (вид трансонімізації: перехід оніма будь-якого класу у фірмонім) тощо [Белей 1999: 8]. Імовірно, цей термін як видове поняття по відношенню до родового *ергоніма* є зручним.

Ю.А. Грушевська частково сплутує ергоніми з прагматонімами, називаючи *прагматонімами* „власні назви, денотат яких перебуває в матеріальній сфері діяльності людини і які вживаються в рекламних текстах, представлених торговими знаками, торговими марками, фірмонімами” [Грушевская 2005: 62]. На позначення власних назв книжково-журнальних видавництв С.О. Шестакова вживає термін *пресонім* (від *press* – „друкарня”, „видавництво”) [Шестакова 2002: 113 – 114]. Т.В. Шмельова на позначення торговельних закладів виділяє термін *емпоронім* (з грецької – торгівля + онім) [Шмельова 1997: 285], цей же термін уживає М.М. Цілина [Цілина 2006]. М.В. Шимкевич уживає термін *ергонім* і зауважує, що необхідно виділити ще один розряд онімів, які позначають підприємство як суб'єкт права – *темоніми* [Шимкевич 2002: 6].

У зарубіжних дослідженнях, присвячених вивченню різноманітних об'єднань людей, також немає усталеності в ономастичній термінології. Зокрема, чеські, болгарські, словацькі, сербські дослідники уживають термін *хрематонім*, який, крім найменування одиничних предметів (власне – хрематонімів), включає й ергоніми, хрононіми тощо. Так, О.В. Суперанська робить зауваження щодо недоречної заміни терміна ергонім терміном хрематонім [Słowiańska 2002: t. 1, s. 87]. Ч. Косиль, досліджуючи польські найменування, виділяє в окрему групу ергоніми [Słowiańska 2002: t. 2, s. 370 – 410], однак до хрематонімів відносить прагмоніми.

У дослідженні нами вживається термін *ергонім* (гр. *έργο(v)* – робота, праця, справа і *ονομα* – ім'я, назва) [Українська 2000: 161] для позначення „назв організацій, виробничих та суспільних об'єднань (ця група ВН позначається терміном ергонімія й включає величезну кількість найменувань – від партій, товариств, заводів до кінотеатрів, кооперативів, магазинів, фірм тощо)” [Українська 2000: 80], термін *емпоронім* використовуємо як видове поняття для найменування торговельних закладів.

Аналіз наукової літератури дав змогу сформулювати таке визначення ергонімів: *ергоніми* – це найменування державних, громадських і суспільно-політичних установ, організацій, промислових підприємств державної й приватної форм власності, зокрема заводів, фабрик, виробничих фірм тощо. Зібраний матеріал дозволив включити до ергонімів такі групи власних найменувань м. Луганська: 1) обласних, міських, районних установ адміністративно-управлінського апарату; 2) закладів культури (будинки культури, театри, кінотеатри, розважальні центри тощо); 3) навчальних закладів, наукових та науково-дослідницьких інституцій; 4) підприємств (приватної чи державної форм власності); 5) фірм (виробничих, виробничо-комерційних, комерційних, науково-виробничих та ін.); 6) торговельних закладів (магазинів, маркетів, супермаркетів, гіпермаркетів, торговельних центрів тощо); 7) рекламно-інформаційних служб та агентств; 8) банківсько-фінансових установ; 9) лікувально-медичних закладів; 10) спортивних установ і організацій; 11) туристичних агентств; 12) готелів; 13) закладів громадського харчування (барів, кав'ярень, ресторанів та ін.); 14) закладів побутового обслуговування (ательє, майстерень, перукарень, хімчисток) та ін.

Ергонімію не можна вивчати лише як суто лінгвістичне явище, оскільки вона віддзеркалює особливості відповідної епохи, є наслідком соціальних, політичних, історичних перетворень. Відомо, що в радянський час процес номінації ергооб'єктів перебував під жорстким політичним і соціальним контролем. Невелика кількість наукових праць у цій галузі в середині й кінці ХХ ст. свідчить передусім про незначний репертуар тогочасних ергонімів. З 90-х рр. ХХ ст. починає розвиватися ринкова економіка, завдяки чому зростає кількість приватних підприємств, фірм, компаній, торговельних, банківсько-фінансових установ, готелів, ресторанів, барів, кав'ярень, перукарень, ательє, лікувально-медичних закладів, адвокатських контор тощо, що у свою чергу сприяло значному зростанню нових найменувань для цих ергооб'єктів – ергонімів. Саме через це на сучасному етапі в ергонімії спостерігається, за визначенням дослідників, „ергонімний бум”, „номінаційний вибух” [Романова 1998: 204].

Активне зростання репертуару сучасних ергонімів спричинило й зацікавлення науковців цими найменуваннями, зокрема ВН періоду розвитку ергонімії кінця ХІХ – початку ХХ століття. Так, Є.С. Отін

досліджував ергонімну лексику, пов'язану з виробничо-економічною діяльністю людини. Дослідник обрав для аналізу назви акціонерно-пайових та промислових підприємств, що починають формуватися з другої половини XIX століття у зв'язку з бурхливим розвитком капіталізму.

Номінативні тенденції в ергонімотворенні 20-х – 30-х років XX століття вивчала З.І. Бузинова. Автор приділяє значну увагу екстралінгвальним чинникам творення ергонімів: „Ергонімійна лексика – порівняно з топонімічною й антропонімічною – є найбільш рухомою частиною російської загальноонімної системи й найбільше підпадає соціальним впливам. Отже, ергонімію можна назвати одним із найбільш соціальних шарів ономастичної лексики” [Бузинова 1999: 61].

О.В. Суперанська, досліджуючи ергонімію, виділяє особливості номінації в певні періоди історичного розвитку суспільства: післяреволюційні, післявоєнні роки, сучасність [Суперанская 2002: 56 – 69]. Дослідниця зупиняється на детальному розгляді сучасних номінативних процесів, зокрема вказує на перенасичення англіцизмами й американізмами, що „не можна пояснити бідністю нашої мови”, „однак саме іншомовні слова стають модними й престижними” [Суперанская 2002: 60 – 67].

На початку 90-х років XX ст. коло об'єктів, що отримали власні назви – ергоніми, помітно зросло, а власники-номінатори активно залучилися до процесу назвотворення для новостворених ергооб'єктів. Тому ми погоджуємося з думкою О.В. Суперанської, що нові найменування, які принципово відрізняються від попередніх, створюються у зв'язку зі зміною політики й ідеології, національного складу населення й соціального складу правлячих кіл [Суперанская 2003: 349]. Проблемі закономірностей у семантичній мотивованості цієї групи онімів (на матеріалі ергонімії м. Києва) присвячено розвідку Л.Н. Соколової. Сучасній ергонімії м. Києва присвячено дисертаційне дослідження М.М. Цілини [Цілина 2006], у якому на значному ономастичному матеріалі (біля 5000 ВН) розглянуто системні зв'язки ергонімів з іншими класами онімів та мовні особливості назв закладів сфери обслуговування. На основі вивчення ергонімії м. Києва авторка робить висновок, що це розгалужена система власних назв, яка містить різні структурні варіанти семантичних типів найменувань, зумовлені функціональним призначенням ділових об'єднань людей [Цілина 2006: 19].

Дослідженню ергонімів Луганщини передують розвідки глави української донецької школи ономастів проф. Є.С. Отіна та його учнів – А.В. Беспалової (1989 р.) й О.Г. Мікіної (1993 р.). Вони певною мірою визначили принципи аналізу цього шару власних назв. А.В. Беспалова дослідила принципи й способи номінації в англійській ергонімії (на матеріалі назв фірм і компаній). Авторка наголошує, що „специфіка цього розряду онімів визначає особливості деяких способів номінації, які

призводять до появи різноманітних структурно-семантичних моделей, характерних для ергонімів як штучних найменувань” [Беспалова 1991: 158]. На основі досліджуваного матеріалу вона виділяє два типи найменувань – реальний і символічний. О.Г. Мікіна вивчала французькі, англійські та російські ергоніми на лексико-семантичному, граматичному та стилістичному рівнях мови. У своєму дисертаційному дослідженні авторка з’ясовує, яким чином принцип номінації знаходить своє матеріальне втілення в конкретній структурній моделі, утвореній за законами певної мови [Мікіна 1993: 11].

О.О. Белей монографією „Сучасна українська ергонімія: власні назви підприємств Закарпаття” (Ужгород, 1999) фактично започаткував дослідження у сфері ергоніміки, зокрема фірмоніміки в україністиці. Монографію присвячено вивченню сучасних українських власних назв комерційно-виробничих об’єднань людей (на матеріалі Закарпатської області). Учений у межах категорії українських ергонімів виділив такі класи: власні назви комерційно-виробничих підприємств, власні назви політико-ідеологічних інституцій, власні назви державно-адміністративних установ, власні назви релігійних об’єднань, а також власні назви мистецько-інтелектуальних клубів, товариств та об’єднань за інтересами [Белей 1999: 8].

Н.В. Кутуза проаналізувала структурно-семантичні моделі ергонімів (на матеріалі ергонімікону м. Одеси). Дослідниця приділила особливу увагу конотованим ергонімам, в основу яких „покладено асоціативні зв’язки, що містять натяк на специфіку підприємства, якість, вид, розміри продукції, результат від використання продукції / послуг, інтер’єр, архітектурні особливості, місцезнаходження, ознаки елітності, престижності тощо” [Кутуза 2003: 12].

С.О. Шестакова виявила лексико-семантичні інновації в системі сучасної української номінації (на матеріалі ергонімів і прагмонімів). Авторка, зібравши й систематизувавши значний ономастичний матеріал, зауважує, що ергоніми – „результат не штучного „надумування”, а глибинних процесів селекції мовного матеріалу, яка залежить від внутрішнього світу автора назви, зумовленого не тільки культурно-історичними та соціальними факторами, а й психологічними якостями особистості” [Шестакова 2002: 181].

Психолінгвістичний аспект дослідження у вивченні російської ергонімії знайшов відображення в роботах О.А. Трифонові, адже „ергонім є власною назвою будь-якого ділового об’єднання людей (спілки, організації, установи) й створюється штучно з метою впливу на реципієнта” [Трифорова 2005: 221]. Ґрунтуючись на психологічних та лінгвістичних критеріях, автор виділяє два рівні сприйняття, які можна застосувати для ергонімів: 1) поверхневий рівень – спонтанне сприйняття, супроводжуване переживанням ергоніма, що сприймається; 2) глибинний рівень – сприйняття-інтерпретація, що спирається на рефлексію й спрямовується на розшифрування глибинного змісту. На

думку дослідниці, під час другого рівня сприйняття важливу роль відіграє загальний фонд знань автора та реципієнта, у зв'язку з чим наголошується на ролі адресата, „на котрого орієнтований будь-який акт номінації, що має за мету впливати на почуття потенційного реципієнта, викликати в нього певні мовні реакції й підштовхнути до позамовних дій” [Трифорова 2005: 221].

О.С. Смирнова розподіляє ергоніми з урахуванням компонентів номінативної ситуації на три групи: „Першу, найбільш численну групу, складають відоб'єктні номінації. На другому місці відадресні найменування. Найбільш рідкісними в системі розглянутих ергонімів слід визнати відсуб'єктні номінації. Подібний „розподіл онімів указує на прагнення номінаторів відобразити в назві ергооб'єкта передусім його „зміст” (пропоновану продукцію), а також зовнішні характеристики, перш за все таку, як розташування в просторі [Смирнова 2005: 219].

Новим напрямком ономастичних досліджень стала обґрунтована О.Ю. Карпенко концепція когнітивної ономастики, згідно з якою визначальними постають не інтралінгвальні зв'язки, а зв'язки екстралінгвальні – фрейми, за якими парадигматизуються онімі-концепти залежно від їх денотатів [Карпенко 2006: 6 – 7]. У свою чергу онімічні фрейми авторка поділяє на загальномовні (етнічні) та індивідуальні, констатує, що перші є незрівнянно обсяжнішими, мають етноцентричну структуру й значно більшу усталеність. Кожен загальномовний фрейм включає ядро – оніми, знані більшістю носіїв мови (чи навіть усіма носіями мови), та периферію – оніми, знані меншістю носіїв мови, аж до їх невеликих груп [Карпенко 2006: 7]. Дослідниця залежно від типів денотатів серед онімних концептів виділяє дев'ять фреймів, зокрема й ергонімійний.

Таким чином, незважаючи на те, що ергоніміка протягом тривалого часу привертає увагу вітчизняних та зарубіжних дослідників, можемо констатувати, що в україністиці це все ще недостатньо вивчений розділ ономастики. Підтверджується факт, що в ергоніміці не склалася остаточно термінологія, немає єдиної думки науковців щодо визначення лінгвістичного статусу ергонімів. Особливу увагу привертає відсутність належного вивчення ергонімії певних регіонів. Завдяки таким дослідженням можна було б прослідкувати цілісну картину сучасної української ергонімії, виявити загальні закономірності й регіональні особливості. Саме тому ергоніми й постають об'єктом вивчення лінгвістів. Дослідження ергонімії ускладнюється впливом позалінгвальних чинників, на які вказують О.О. Белей, Н.В. Кутуза та інші науковці. Аналіз наукової літератури свідчить, що назви ергооб'єктів розглянуті вченими як не просто слова, а як найменування, тісно пов'язані з суспільно-політичними, економічними, історичними, культурними й іншими умовами життя людей. Це спонукає вчених до їх класифікації залежно від тенденцій найменування ергооб'єктів (Л.М. Щетинін), продуктивності чи непродуктивності семантичних

моделей при утворенні ВН (Л.А. Куковська, Н.В. Кутуза), способів утворення ергонімів (Є.С. Отін, З.І. Бузинова), мотивів номінації ергооб'єктів (Л.Н. Соколова, М.М. Цілина, О.О. Белей), принципів номінації (О.Г. Мікіна, А.В. Беспалова, Т.П. Романова), з урахуванням особливостей номінативної ситуації (О.С. Смирнова) та ін.

Більшість учених поділяє думку, що ергоніми – це клас ВН, здатних до найбільших змін, причому ці зміни нерідко відображають рівень культури суспільства.

Література

Белей 1999 – Белей О.О. Сучасна українська ергонімія: власні назви підприємств Закарпаття. – Ужгород: УжДУ, 1999. – 111 с.; **Беспалова 1991** – Беспалова А.В. Принципы и способы номинации в английской эргонимии (на материале названий фирм и компаний) // Вопр. ономастики. – Вып. 19. – Свердловск, 1991. – С. 158 – 167; **Бондалетов 1983** – Бондалетов В.Д. Русская ономастика. – М.: Просвещение, 1983. – 224 с.; **Бузинова 1999** – Бузинова З.И. Из истории развития русской эргонимии 20 – 30-х гг. (на материале названий промышленных предприятий) // Восточноукр. лингвист. сб.: Сб. науч. тр. – Вып. 5 / Редкол.: Е.С. Отин (отв. ред.) и др. – Донецк: Донеччина, 1999. – С. 60 – 73; **Грушевская 2003** – Грушевская Ю.А. Трансонимизация антропонимов в рекламном тексте: социокультурный аспект // Наук. зап. Луган. нац. пед. ун-ту. – Вып. 4. – Т. 1. Серія „Філол. науки”: Зб. наук. пр. [Структура представлення знань про світ, суспільство, людину: у пошуках нових змістів] / Луган. нац. пед. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Луганськ: Альма-матер, 2003. – С. 62 – 72; **Карпенко 2006** – Карпенко О.Ю. Проблематика когнітивної ономастики: Монографія. – Одеса: Астропринт, 2006. – 324 с.; **Козлов 2005** – Козлов Р.И. Современные эргоурбонимы в городской топонимической системе // Dokument HTML. – http://www.virlib.eunnet.net/proceedings/№20_01/win/05/; **Кутуза 2003** – Кутуза Н.В. Структурно-семантичні моделі ергонімів (на матеріалі ергонімікону м. Одеси): Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова. – Одеса, 2003. – 19 с.; **Маторин 1996** – Маторин Б.И. Ономообразовательные процессы в современной русской эргонимии (на материале названий коммерческих структур // Восточноукр. лингвист. сб.: Сб. науч. тр. – Вып. 2 / Редкол.: Е.С. Отин (отв. ред.) и др. – Донецк: ДонГУ, 1996. – С. 68 – 79; **Мезенко 2005** – Мезенко А.М. Тенденции развития в урбанонимии рубежа веков // Ономастика в кругу гуманитарных наук: Материалы междунар. науч. конф., Екатеринбург, 20 – 23 сент. 2005 г. – Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2005. – С. 48 – 50; **Мікіна 1993** – Мікіна О.Г. Номінаційні процеси в сучасній європейській ергонімії: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.19 / Дон. держ. ун-т. – Донецьк, 1993. – 21 с.; **Морозова 1973** – Морозова М.Н. Названия культурно-бытовых учреждений // Рус. речь. – 1973. – № 6. – С. 54 – 59; **Отин 1999** – Отин Е.С. Из истории русской эргонимии // Избр. тр. по языкознанию. II. – Донецк: Донеччина, 1999. –

С. 155 – 166; **Подольская 1988** – Подольская Н.В. Словарь русской ономастической терминологии. – М.: Наука, 1988. – 192 с.; **Романова 1998** – Романова Т.П. Проблемы современной эргонимии // Dokument HTML. – <http://www.ssu.samara.ru/science/vestnic/1998>; **Смирнова 2005** – Смирнова О.С. К вопросу об особенностях номинации некоторых городских объектов // Ономастика в кругу гуманитарных наук: Материалы междунар. науч. конф., Екатеринбург, 20 – 23 сент. 2005 г. – Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2005. – С. 219 – 220; **Суперанская 2003** – Суперанская А. Ономастическое пространство // Серия: Мовознавство. – Тернопіль: ТДПУ, 2003. – Вип. I. – С. 52 – 55; **Суперанская 1976** – Суперанская А.В. Лингвистический аспект ономастических исследований // Труды Самарканд. ун-та, 1976. – Вып. 284. – С. 5 – 12; **Суперанская 1973** – Суперанская А.В. Общая теория имени собственного. – М.: Наука, 1973. – 366 с.; **Суперанская 2002** – Суперанская А.В. Товарные знаки и знаки обслуживания // В пространстве филологии / ДонНУ. Филол. фак-т. – Донецк: ООО «Юго-Восток ЛТД», 2002. – С. 55 – 71; **Трифопова 2005** – Трифопова Е.А. Проблема восприятия в эргонимии // Ономастика в кругу гуманитарных наук: Материалы междунар. науч. конф., Екатеринбург, 20 – 23 сент. 2005 г. – Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2005. – С. 221 – 222; **Українська 2000** – Українська мова. Енциклопедія / В.М. Русанівський, О.О. Тараненко, М.П. Зяблюк та ін. – К.: Укр. енцикл. ім. М.П. Бажана, 2000. – 752 с.; **Хейлик 1990** – Хейлик Т.А. Особенности образования эргонимов в современном русском языке // Шоста респ. ономаст. конф. 4 – 6 груд. 1990 р.: Тези доп. і повідомл. – Одеса, 1990. – Ч. II. – С. 123 – 124; **Цілина 2006** – Цілина М.М. Ергоніми м. Києва: структура, семантика, функціонування: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Нац. пед. ун-т імені М.П. Драгоманова. – К., 2006. – 23 с.; **Шестакова 2002** – Шестакова С.О. Лексико-семантичні інновації у системі сучасної української номінації (на матеріалі ергонімів і прагмонімів): Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Харк. нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна. – Х., 2002. – 281 с.; **Шимкевич 2002** – Шимкевич Н.В. Русская коммерческая эргонимия: прагматический и лингвокультурологический аспекты: Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.01 / Урал. гос. ун-т им. А.М.Горького. – Екатеринбург, 2002. – 23 с.; **Шмелёва 1997** – Шмелёва Т.В. Ономастикон современного города // Материалы Междунар. съезда русистов в Красноярске. – Красноярск, 1997. – С. 147 – 148; **Słowiańska 2002** – Słowiańska onomastyka. Encyclopedia / Pod red. E. Rzetelskiej-Feleszko i A. Cieślíkowej przy współ J. Dumy. – Warszawa; Kraków: Wyd – wo Naukowe Warszawskie, 2002 – 2003. – Т. 1 – 2.

The article deals with the ergonums in the system of onomastic sphere. The analysis of ergonomics investigation by native and foreign explorers is given.

Key words: onym, ergonum, ergonumiya, ergonomics.